

Samenvatting en preadvies motie Stel circulariteit centraal, niet de inzameling van PMD!

Indienende gemeente(n): Gooise Meren en Blaricum.

Ondersteunende gemeenten: volgt.

Status motie: ondertekend

Strekking van de motie:

De gemeenten Gooise Meren en Blaricum geven in de motie aan dat de ambities zoals verwoord in het zgn. VANG-beleid (meer huishoudelijk afval scheiden en beperken van restafval), een averechts effect kunnen hebben op zowel de kosten als het milieurendement. In het bijzonder wordt hierbij de aan de bron gescheiden inzameling van PMD (Plastic-, Metaal- en Drankenkartonverpakkingen) genoemd. De doelstellingen zouden gericht moeten zijn op circulariteit en milieurendement, in plaats van op afvalscheiding en restafval. Daarnaast stelt de indiener dat de VNG zwaar leunt op de inbreng van de NVRD, terwijl de NVRD in de ogen van de indiener in de eerste plaats de belangen vertegenwoordigt van de afvalinzamel- en verwerkingsindustrie en deze niet noodzakelijkerwijs overeenkomen met het publieke belang.

In dit kader wordt een viertal verzoeken gedaan aan het VNG bestuur:

- 1) Doelstellingen gericht op het beperken van de hoeveelheid restafval in kilogrammen en het verhogen van afvalscheiding - als doelen op zich van gemeentelijk afvalbeleid - los te laten nu gebleken is dat die doelstellingen ook kunnen aanzetten tot gescheiden afvalstromen (PMD, luiers) waarvan het milieu- en klimaatrendement onvoldoende is aangetoond, of zelfs contraproductief is, bij hogere kosten voor gemeenten en inspanningen van de burgers.
- 2) Alleen dan gescheiden inzameling bij de bron aan te moedigen naar gemeenten als in voldoende mate vaststaat dat daarmee een milieurendement kan worden geboekt dat de hogere kosten voor gemeenten en de inspanningen van burgers rechtvaardigt, of als daar wettelijk aanleiding toe is.
- 3) Onderzoek naar het milieurendement van gescheiden inzameling van verpakkingsmaterialen nadrukkelijk te betrekken bij de keuze wat als uitgangspunt zou moeten worden genomen bij een toekomstige herziening van de Ketenovereenkomst Verpakkingen.
- 4) In de ondersteuning van beleidsontwikkeling naar gemeenten het publieke belang van doelmatig afvalbeleid centraal te stellen en hierbij gepaste afstand te betrachten tot de afvalinzamel- en verwerkingsindustrie verenigd in belangenvereniging NVRD.

Preadvies VNG-bestuur: ontraden

Toelichting bij het preadvies

Kijkend naar de breedte en variëteit van de gedane verzoeken in de motie, volgt een toelichting per punt.

1. Gemeenten bepalen allereerst zelf hoe en in hoeverre zij werk maken van afvalscheiding en het verminderen van (rest)afval. Voor zover mogelijk maken gemeenten daarin de afweging tussen onder meer kosten, dienstverlening naar de inwoners en milieurendement. Uitgangspunt vormt het landelijke beleid, dat erop gericht is om de hoeveelheid te verbranden afval te beperken en hergebruik/recycling van grondstoffen te bevorderen. Daarnaast geldt er voor veel afvalstromen sinds 2020 een wettelijke verplichting om deze te scheiden. In combinatie met de invulling van wettelijke producentenverantwoordelijkheid (voor bijv. e-waste, batterijen, kunststof, etc.) heeft het scheiden van afvalstromen bovendien een kostenverlagend effect ten opzichte van directe verbranding.

De afgelopen jaren hebben gemeenten enorme stappen gezet als het gaat om afvalscheiding en het beperken van de hoeveelheid restafval. Om de (bron- of nagescheiden) afvalstromen geschikt te houden/maken voor passende verwerking, hebben de partijen achter het VANG-programma (Ministerie van I&W, Rijkswaterstaat, NVRD en VNG) besloten om de focus op kwaliteit de komende jaren te versterken. Via de (uitbreiding van) wettelijke producentenverantwoordelijkheid zal de komende jaren verder worden ingezet op het realiseren van hogere milieurendementen.

2. Gemeenten maken zelf de afweging bij de bepaling van de mate waarin zij afvalstromen gescheiden inzamelen. De VNG zelf moedigt gemeenten alleen aan om specifieke afvalstromen gescheiden in te zamelen wanneer daar (een zwaarwegende of wettelijke) aanleiding voor is.
3. Voor verpakkingen geldt in Nederland wettelijke producentenverantwoordelijkheid. Dit betekent dat er wettelijke doelstellingen gelden (voor producenten) voor recycling van verpakkingen en de kosten voor het inzamelen van verpakkingsafval gedekt moeten worden door de producenten en importeurs van verpakkingen. Hiervoor is een kostenvergoeding afgesproken tussen de VNG en het verpakkende bedrijfsleven (Afvalfonds Verpakkingen), gebaseerd op de meest voorkomende combinatie: PMD. Wanneer een gemeente PMD inzamelt via nascheiding van het restafval, is eveneens een kostenvergoeding afgesproken waar een gemeente gebruik van kan maken. Het milieurendement maakt onderdeel uit van de afspraken zoals verwoord in de Ketenovereenkomst Verpakkingen via de voor producenten wettelijke opgelegde recyclingdoelstellingen. De roep om meer/uitsluitend recyclebare verpakkingen op de markt te brengen (en daarmee het milieurendement te verhogen), is al langer in gang gezet en zal ook de komende jaren worden onderstreept.
4. Vanzelfsprekend betracht de VNG gepaste afstand te houden tot gerelateerde branche- of belangenverenigingen. Gezien de achterban van de NVRD (veelal gemeenten en publieke afvalinzamelorganisaties met gemeenten als aandeelhouder) is het voor bepaalde vraagstukken en situaties echter van belang om de waardevolle kennis en expertise van deze vereniging in te schakelen en toe te passen wanneer dat nodig wordt geacht.